

DANIEL PETER JANÁČEK, O.PRAEM. OPAT STRAHOVSKÝ

Boží hod vánoční 2023

„Vše začíná touhou, v srdci je vždy prostor pro víc, pro to, co je krásnější a větší. V tom je velikost člověka, i jeho bída. Touha po tichu, po přátelství a lásce. A kde je touha naplněna, tam vypukne ještě silněji.“ To jsou spíše adventní myšlenky, zprostředkované Nelly Sachsovou.

Pro Platóna „vše začíná úžasem“, podle něho v něm má celá filosofie, přemýšlení o světě, životě, Bohu a člověku svůj počátek.

Dnes spolu s pastýři přicházíme žasnout nad božským dítětem v jeslích. Údiv, úžas se zdají být nakažlivé. Vždyť také všichni, kteří slyšeli jejich vyprávění, žasnou: „Všichni, kdo to slyšeli, podivili se tomu, co jim pastýři vyprávěli.“

Úžas, údiv – co to vlastně je? Je to jenom emocionální zjištění nesouladu očekávání a skutečnosti? V řečtině vyjadřuje slovo „thaumezein“ možná trochu víc: věci, které nás obklopují, které se nám najednou nezdají být samozřejmé. Učíme se je vnímat a oceňovat novým způsobem. Žasneme nad jejich krásou, tajemností, možná i hloubkou a jedinečností. Něco, co jsme vždy měli před očima, září znovu v jiném světle. Úžas je začátek víry.

Úžas znamená: vidět novým způsobem, jako bychom viděli úplně poprvé. Úžas znamená nechat se odtrhnout od způsobu, jakými běžně vnímáme realitu, od všeho známého, od každodenního dění. Úžas znamená hodit všechny jistoty přes palubu a začít znovu. V tomto ohledu je úžas také výzvou a má v sobě něco revolučního.

Možná je současná kultura chladu a lhostejnosti snahou vyhnout se nepodloženému úžasu, udržet riziko na co nejnižší úrovni a neztratit tak kontrolu a suverenitu. Ale bez údivu, bez úžasu nelze prorazit pancíř redukce reality. Kdo se nediví, zůstává odkázán na sebe. Úžas rozšiřuje náš pohled na skutečnost – ukazuje, že existuje více než jen náš vlastní pohled na svět. Úžas je nepřítelem veškerého náboženského a politického fundamentalismu.

Vánoce jsou úžasem, žasnutím nad příchodem Boha.

Také dnes se zázrak Vánoc brání všem hrůzám naší doby, protože jim jasně říká: nemáte poslední slovo. V Ježíši přišel někdo, kdo měl v hlase kouzlo, vřelost ve slovech, kouzlo v poselství. Měl radost v očích, svobodu ve svém jednání, budoucnost ve svých znameních. Jednoho dne přišel někdo, kdo měl naději ve svých zázracích, sílu ve svém bytí, otevřenost ve svém srdci. Měl Otce ve svých modlitbách, pomocníka ve svých obavách, Boha ve svých pracích. Jednoho dne přišel někdo, kdo měl v srdci ducha, věrnost ve svém utrpení, smysl ve své smrti. Měl poklad ve svém nebi, život ve své smrti, vzkříšení ve svém hrobě.

Snad se můžeme naučit znovu žasnout od pastýřů, a tak znovu objevit stránku života, kterou jsme možná ztratili. Každý, kdo dokáže žasnout, objeví hlubší stránky života. Přeji nám všem hodně odvahy k žasnutí.